

Motion till riksdagen 2008/09:Sk394

av **Camilla Lindberg (fp)**

Avskaffande av tredjemansrevision

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avskaffande av möjligheten till tredjemansrevision utan brottsmisstänke.

Motivering

En av statens viktigaste uppgifter är att bedriva en effektiv och rationell skatteuppbörd. Denna är av central betydelse för all statlig verksamhet eftersom allt från försvar och rättsväsende till skola, vård och omsorg men även viktiga delar av socialförsäkringssystemet får sin finansiering genom medborgarnas skatteinbetalningar. Pressen på att bedriva en effektiv skatteuppbörd är alltså stor. I svensk skatterätt har detta tyvärr med jämna mellanrum lett till att respekt för individens integritet och rättssäkerhet fått stå tillbaka för Skatteverkets rätt att utöva kontroll och bedriva uppbörd.

Den borgerliga regeringen 1991–1994 beslutade om att avskaffa ett sådant tveksamt medel som leder till stora integritetsintrång för individer som aldrig ens misstänkts för något brott eller någon oegentlighet – möjligheten för Skatteverket att besluta om så kallad tredjemansrevision. Metoden återinfördes dock av en senare socialdemokratisk regering.

I argumentationen för tredjemansrevision anförs skäl som handlar om effektivitet i skattekontroller, upptäcka ekonomisk brottslighet samt informationsutbyte med andra länder inom ramen för internationella överenskommelser.

I proposition 1993/94:151 ”Rättssäkerhet vid beskattningen” (behandlad i 1993/94:SkU31) skriver dock regeringen att det finns andra medel för att uppfylla dessa ändamål. Metoden är inte heller tillåten i t.ex. Norge, Tyskland eller Storbritannien, vilket innebär att något direkt krav på denna metodik knappast kan finnas i internationella överenskommelser.

Fel! Okänt namn på

Sedan möjligheten för tredjemansrevision återinfördes har dessutom kraven på uppgiftslämnande ökat så att Skatteverket redan i utgångsläget har tillgång till betydligt mer uppgifter för att följa transaktioner m.m. än som var fallet på 1990-talet. Myndighetsstrukturen och resurserna för bekämpande av ekonomisk brottslighet är idag bättre utbyggd och har mer kvalificerad expertis till sitt förfogande.

Parallellt med detta har, genom den ständigt pågående tekniska utvecklingen och ett ökat bruk av bank- och kreditkort, allt mer information blivit tillgänglig om en individs ekonomiska aktiviteter. Genom ett kontoutdrag kan idag väsentligt mer känslig privat information utläsas än för bara tio år sedan. Genom ökat användande av Internet lagras stor mängd trafikinformation och annan data som berör individen och dess levnadsvanor. Sådan information kan bli direkt tillgänglig för Skatteverket, exempelvis genom en tredjemansrevision riktad mot en Internetleverantör. Det ”elektroniska fotspår” vi lämnar efter oss i det dagliga livet växer.

Skatteverket har vissa befogenheter att använda tvångsmedel, bl.a. för att hämta in uppgifter. Sådana kan riktas också mot en tredje part om sådana uppgifter behövs för att styrka oegentligheter eller brott i skatteärenden. Skillnaden mellan föreläggande och tredjemansrevision är dock att tredjeman utsätts för ett betydligt mindre integritetsintrång om föreläggandet gäller enskilda uppgifter.

Att ett föreläggande mot tredjeman endast skall avse enskilda uppgifter borde följa av det förbud mot s.k. *fishing expeditions* som allmänt anses gälla enligt svensk rätt. Med *fishing expeditions* avses eftersökande av opreciserade handlingar utan någon skäligen misstanke om oegentligheter, vilket alltså inte skall vara tillåtet. I praktiken finns dock inga begränsningar för Skatteverket att använda sig av befintliga regler om tredjemansrevisioner och förelägganden mot tredjeman för att bedriva *fishing expeditions* mot enskilda.

I all myndighetsutövning som innebär en potentiell risk för integritetsintrång och andra riskfaktorer ur rättssäkerhetsperspektiv måste en avvägning göras. Användanden bör begränsas av proportionalitetshänsyn och med särskilt beaktande av förbudet mot *fishing expeditions* samt integritetsskyddet enligt regeringsformen 2:6 och Sveriges åtaganden enligt Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna. Reglerna för beslut om tredjemansrevision och förelägganden mot tredjeman har idag inte ens sådana begränsningar. Att sådana begränsningar saknas är särskilt allvarligt med hänsyn till skattebrottsenheternas direktåtkomst till beskattningsdatabasen. I delbetänkandet SOU 2007:22 ”Skyddet för den personliga integriteten – Kartläggning och analys” konstateras att direktåtkomsten har införts utan att en tillräcklig redovisning och analys har gjorts av behovet av en sådan åtkomst och dess effektivitet å ena sidan och konsekvenserna för integritetsskyddet å andra sidan.

Regeringen bör göra en förnyad översyn av rättssäkerheten i beskattningen och återkomma till riksdagen med förslag om ett avskaffande av tredjemansrevision alternativt införande av tillräckliga regler och begränsningar i användningen för att trygga enskildas integritet. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 6 oktober 2008

Camilla Lindberg (fp)